

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2011-2016**

Spis treści

Wprowadzenie	3
Podstawa prawna	5
Skala zjawiska przemocy w rodzinie	5
Analiza SWOT	10
Cel główny	11
Cel szczegółowy i zadania programu	11
Działania	12
Dane dotyczące programu	13
Zakładane efekty i rezultaty programu	14
Monitoring i ewaluacja	15
Podsumowanie	15

Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Rodzina, która nie radzi sobie w sytuacjach kryzysowych, a także nie realizuje swoich funkcji nosi miano rodziny dysfunkcyjnej. Jedną z krytycznych sytuacji, wymagającą natychmiastowej interwencji odpowiednich służb jest przemoc w rodzinie.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątplenia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie oraz wyróżnienie jej form.

Przemocą jest wszystko to, co czynione jest z myślą o zranieniu drugiego człowieka lub wyrządzeniu mu krzywdy. Jest to fizyczna przewaga wykorzystywana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, lub narzucona bezprawnie władza, panowanie.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1, tj. członka rodziny – osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. – Kodeks karny) a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

- Przemoc fizyczna – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).
- Przemoc psychiczna – agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami).

- Przemoc ekonomiczna - uniemożliwienie dostępu do rodzinnych środków finansowych (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).
- Przemoc seksualna – wymuszenie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych (np. mąż, który stosuje przemoc lub grozi użyciem przemocy, żeby zmusić żonę do stosunku, może zostać skazany za gwałt).
- Zaniedbanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie – zwana także przemocą domową – chociaż istnieje tak długo, jak sama rodzina, w Polsce stała się problemem społecznym, o którym zaczęto mówić publicznie, dopiero w latach 90. Wówczas to zaczęły pojawiać się publikacje na ten temat, podjęto badania naukowe i statystyczne w celu zbadania skali zjawiska oraz zaczęły powstawać pierwsze miejsca udzielania pomocy ofiarom przemocy domowej.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Preambuła ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi: „Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawa ta nakłada na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, ponadto nakazuje opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Niniejszy program jest zgodny z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz następującymi celami strategicznymi Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubawa do 2015 roku:

- Cel strategiczny 2 - Wzmocnienie funkcji rodziny
- Cel strategiczny 3 – Ograniczanie zjawiska patologii społecznych

1. Podstawa prawna

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (*Dz.U. Nr 180 poz. 1493, z późn. zm.*);
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*tekst jednolity: Dz.U. z 2007r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.*);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (*tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.*);
4. Uchwała Nr XXV/143/05 Rady Gminy Lubawa z dnia 30 marca 2005r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubawa do 2015 roku.

2. Skala zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc ze strony osób najbliższych jest doświadczeniem trudnym. Istnieją mechanizmy psychologiczne sprawiające, że ofiary racjonalizują sobie takie przeżycia, usprawiedliwiają sprawców, obwiniają siebie. Jednocześnie presja społeczna może stanowić barierę przed ujawnieniem przemocy osobom obcym. Szczególne znaczenie, jakie w polskiej kulturze przypisuje się rodzinie, może utrudniać rozpoznanie problemów w niej występujących.

Z przeprowadzonych w Polsce badań w 2009r przez CBOS: *Przemoc i konflikty w domu* wynika, że 26% dorosłych Polaków zna przynajmniej jedną kobietę, która padła ofiarą przemocy ze strony swojego partnera. Co jedenasty dorosły (9%) twierdzi, że przynajmniej raz został uderzony przez współmałżonka (partnera/kę) podczas kłótni. Około połowy z nich przynajmniej kilkakrotnie padło ofiarą agresji.

Kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że padły ofiarą przemocy ze strony współmałżonka (partnera). Częściej przyznają też, że były wielokrotnie bite.

Jedna dziesiąta dorosłych będących w stałym związku (10%) doświadcza wyzwisk, krzyków oraz agresji słownej ze strony partnera. Mniejsze grupy mają ograniczane kontakty z rodziną i przyjaciółmi (7%) bądź są poniżane, wyśmiewane (6%). Taka sama jest liczebność osób, które doświadczają ze strony partnera gróźb, szantażu (4%) lub mniej dotkliwej niż bicie agresji fizycznej – szarpania, popychania (4%).

Jedna piąta rodziców mających dzieci do 19 roku życia (19%) przyznaje, że czasem bije lub biła dziecko, najczęściej miało to miejsce dawno temu. Ponad dwie trzecie rodziców deklaruje, że ich dzieci nigdy nie były bite.

Od kilkunastu lat systematycznie zmniejsza się grupa rodziców, którzy przyznają, że czasem biją dzieci, rośnie natomiast odsetek respondentów twierdzących, że ich dziecko nigdy nie zostało uderzone. Może to być skutkiem ukrywania zjawiska, częstszego uświadamiania sobie, że takie postępowanie jest niewłaściwe. Może to oznaczać, że świadomość społeczna systematycznie się zmienia – spada przyzwolenie na przemoc wobec dzieci.¹

¹ Centrum Badania Opinii Publicznej, *Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa 2009, s. 3-8

Zjawisko przemocy w rodzinie dotyka również mieszkańców Gminy Lubawa.

Ze statystyk Komisariatu Policji w Lubawie wynika, że na terenie gminy Lubawa w 2009 roku przeprowadzono 80 interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie. Sprawcami przemocy było 6 mężczyzn (wśród osób stosujących przemoc nie wskazano kobiet i nieletnich), spośród 14 ofiar przemocy największą grupę stanowią kobiety – 7, następnie dzieci – 6 oraz 1 mężczyzna.

W wyniku działań podejmowanych w związku z przemocą przeprowadzono 3 postępowania przygotowawcze, z których 2 zakończyły się wniesieniem aktu oskarżenia a 1 umorzono z powodu braku znamion przestępstwa.

Tabela 1. Skala zjawiska przemocy na terenie gminy Lubawa w 2009 roku

Liczba interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie	80
Liczba sprawców przemocy, w tym:	6
- mężczyźni	6
- kobiety	-
- nieletni	-
Liczba ofiar przemocy, w tym:	14
- mężczyźni	1
- kobiety	7
- dzieci	6
Działania prawne podejmowane w związku z przemocą w rodzinie:	3
- liczba postępowań przygotowawczych zakończonych aktem oskarżenia	2
- liczba postępowań przygotowawczych umorzonych wobec braku znamion przestępstwa	1

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Lubawie

W roku 2010 (do 30.09.2010r.) przeprowadzono 45 interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie. Liczba sprawców wzrosła do 11 – są to mężczyźni, wśród osób stosujących przemoc ponownie nie wskazano kobiet i nieletnich.

W stosunku do roku 2009 wzrosła również liczba ofiar – 21. Spośród osób doświadczających przemocy odnotowano 12 kobiet, 5 dzieci oraz 4 mężczyzn.

W związku z przemocą w rodzinie przeprowadzono 5 postępowań przygotowawczych, z których 4 zakończyły się aktem oskarżenia a 1 umorzono z powodu braku znamion przestępstwa.

Tabela 2. Skala zjawiska przemocy na terenie gminy Lubawa w 2010 roku (do 30.09.2010r.)

Liczba interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie	45
Liczba sprawców przemocy, w tym:	11
- mężczyźni	11
- kobiety	-
- nieletni	-
Liczba ofiar przemocy, w tym:	21
- mężczyźni	4
- kobiety	12
	5

- dzieci	
Działania prawne podejmowane w związku z przemocą w rodzinie:	5
- liczba postępowań przygotowawczych zakończonych aktem oskarżenia	4
- liczba postępowań przygotowawczych umorzonych wobec braku znamion przestępstwa	1

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Lubawie

Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Łławie wynika, że w 2009 roku zapadły 3 wyroki skazujące 3 mężczyzn z terenu gminy Lubawa za stosowanie przemocy, natomiast w roku 2010 (do 30.09.2010r.) za stosowanie przemocy skazano 3 mężczyzn i 1 kobietę.

Występowanie problemu przemocy wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej ujawniają sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Lubawa.

W 2008 roku udzielono pomocy 2 rodzinom, w których zdiagnozowano problem przemocy domowej, w roku 2009 odnotowano 8 takich rodzin.

Na terenie Gminy Lubawa stosowana jest procedura „Niebieska Karta - Pomoc Społeczna”. W 2009r Policja przeprowadziła 8 interwencji domowych przy użyciu „Niebieskiej Karty”, w tym w 6 rodzinach z małoletnimi dziećmi. Do połowy 2010r. przeprowadzono 12 interwencji, w 9 z tych rodzin były małoletnie dzieci.

Tabela 3. Liczba interwencji Policji z zastosowaniem procedury „ Niebieska Karta”

Lp.	Rodzaj rodziny	Liczba rodzin			
		2009	%	2010	%
1	Rodziny z małoletnimi dziećmi	6	75	9	75
2	Rodziny bez małoletnich dzieci	2	25	3	25
Razem		8	100	12	100

Źródło: „Niebieskie Karty-Pomoc Społeczna” – 2009r. i 2010r.

Powyższa tabela prezentuje wzrost zastosowania procedury „Niebieskiej Karty”. Liczba „Niebieskich Kart” w roku 2010r w stosunku do roku 2009r wzrosła o 50%. Z powyższego wynika również, że interwencje z zastosowaniem procedury „Niebieska Karta” w 75% dotyczyły rodzin z małoletnimi dziećmi.

Tabela 4. Ofiary przemocy (osoby krzywdzone)

Ofiary przemocy domowej	Liczba osób			
	2009	%	2010	%
Kobiety	8	88,89	12	92,31
Dzieci	1	11,11	1	7,69
Razem	9	100	13	100

Źródło: „Niebieskie Karty-Pomoc Społeczna” – 2009r. i 2010r.

Z powyższej tabeli wynika, że osobami krzywdzonymi były głównie kobiety. W 2009r na 9 ofiar przemoc dotyczyła 8 kobiet (88,89%) i 1 dziecka (11,11%). W 2010r sytuacja przedstawia się podobnie – spośród 13 ofiar 92,31% stanowiły kobiety oraz 7,69% dzieci.

Tabela 5. Długość trwania przemocy

Lp.	Okres trwania przemocy	Liczba rodzin			
		2009	%	2010	%
1	pierwszorazowo	4	50	4	33,3
2	do 2 lat	1	12,5	6	50
3	2-10 lat	1	12,5	-	-
4	10-20 lat	1	12,5	2	16,67
5	powyżej 20 lat	1	12,5	-	-
Razem		8	100	12	100

Źródło: „Niebieskie Karty-Pomoc Społeczna” – 2009r. i 2010r.

Powyższa tabela przedstawia długość trwania przemocy. Dane wskazują, że w 2009 roku w 50% przemoc wystąpiła pierwszorazowo, pozostałe okresy trwania przemocy stanowią 12,5%.

Inaczej sytuacja przedstawia się w roku 2010. Pierwszorazowe wystąpienie przemocy stanowi 33,3%, przemoc trwająca do 2 lat stanowi 50%, natomiast 16,67% stanowi przemoc która trwa od 10 do 20 lat.

Tabela 6. Przemoc psychiczna

Lp.	Forma przemocy	Wobec dorosłych				Wobec dzieci			
		tak		tak		tak		tak	
		2009	%	2010	%	2009	%	2010	%
1	Poniżanie	5	62,5	6	50	-	-	1	8,33
2	Zmuszanie do określonych zachowań	3	37,5	1	8,33	-	-	-	-
3	Groźenie niebezpiecznymi przedmiotami	4	50	6	50	1	12,5	1	8,33
4	Straszenie	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: „Niebieskie Karty-Pomoc Społeczna” - 2009 i 2010r

Z analizy „Niebieskich Kart” przeprowadzonych w 2009r wynika, iż przemoc psychiczna stosowana była w różnych formach, tj. 62,50% osób dorosłych było poniżanych, 37,5% zmuszono do określonych zachowań, natomiast 50% osób dorosłych sprawca groził niebezpiecznymi przedmiotami. Formą przemocy psychicznej wobec dzieci było groźenie niebezpiecznymi przedmiotami (12,5%).

W 2010r 50% osób dorosłych było poniżanych i grożono im niebezpiecznymi przedmiotami, natomiast 8,33% zmuszono do określonych zachowań. W dwóch przypadkach przemoc psychiczna stosowana była również wobec dzieci (poniżanie i groźenie niebezpiecznymi przedmiotami).

Tabela 7. Przemoc fizyczna

Lp.	Forma przemocy	Wobec dorosłych				Wobec dzieci			
		tak		tak		tak		tak	
		2009	%	2010	%	2009	%	2010	%
1	Bicie	5	62,5	3	25	-	-	-	-
2	Szarpanie	6	75	5	41,67	-	-	-	-
3	Kopanie	3	37,5	2	16,67	-	-	-	-
4	Ciągnięcie za włosy	3	37,5	-	-	1	12,5	-	-
5	Inne (pchnięcie, które spowodowało upadek)	-	-	2	16,67	-	-	-	-

Źródło: „Niebieskie Karty-Pomoc Społeczna” – 2009r. i 2010r.

Z powyższej tabeli wynika, że w 2009r sprawcy stosowali przemoc fizyczną w stosunku do osób dorosłych, tylko w jednym przypadku ofiarą przemocy fizycznej było dziecko. Formami przemocy stosowanymi przez sprawców było bicie (62,5%), szarpanie (75%) oraz kopanie i ciągnięcie za włosy (37,5 %).

W 2010 roku podobnie jak w roku 2009 ofiarami przemocy fizycznej były osoby dorosłe. Spośród nich 25% były bite, 41,67% - szarpane, 16,67% - kopane, natomiast 16,67% pchnięte, co spowodowało upadek. Nie odnotowano przemocy fizycznej wobec dzieci.

Tabela 8. Sytuacje towarzyszące stosowaniu przemocy domowej

Lp.	Sytuacje towarzyszące stosowaniu przemocy	2009	%	2010	%
1	Picie alkoholu	8	100	7	58,33
2	Zażywanie innych środków odurzających	-	-	-	-
3	Inne	-	-	5	
Razem		8	100	12	100

Źródło: „Niebieskie Karty-Pomoc Społeczna” – 2009r. i 2010r.

Powyższe dane wskazują, że w 2009r główną sytuacją towarzyszącą stosowaniu przemocy było picie alkoholu. W roku 2010 picie alkoholu stanowi 58,33% sytuacji towarzyszących stosowaniu przemocy domowej.

Oszacowanie skali przemocy domowej może być obarczone dużym błędem ze względu na społeczne ograniczenia w ujawnianiu tego rodzaju problemów. Ofiary przemocy nie zawsze chcą zdradzać sprawy, które uznają za wstydliwe.

Barierą w ujawnianiu zjawiska przemocy może być również brak skutecznego systemu wsparcia dla ofiar przemocy, ograniczona wiara w skuteczność prawa i instytucji odpowiedzialnych za ściganie i karanie sprawców przemocy.

3. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubawa do 2015 roku • Wysoka świadomość wśród kadr działających w jednostkach gminnych co do rangi problemu przemocy w rodzinie • Poparcie dla podejmowanych działań ze strony samorządu gminnego • Dobrze układająca się współpraca ze szkołami, sołectwami, parafiami, stowarzyszeniami, policją i lokalnymi mediami • Rozwinięta infrastruktura społeczna (gminne świetlice socjoterapeutyczne, świetlice środowiskowe, kluby integracji społecznej, Centrum Aktywności Lokalnej, Klub Integracji Społecznej) • Działalność Punktu Pomocy Rodzinie dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie • Zawarte porozumienie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie interwencji kryzysowej – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Iławie 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (policja, prokuratura, pomoc społeczna) • Brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy • Brak skutecznych konsekwencji w związku ze stosowaniem procedury „Niebieskiej Karty” przez policję i OPS • Brak realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie • Brak Zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie • Brak mieszkań socjalnych dla ofiar przemocy w rodzinie • Brak dostępnych miejsc dla osób stosujących przemoc w związku z koniecznością natychmiastowej izolacji sprawcy • Opór społeczności gminnej wobec korzystania z poradnictwa specjalistycznego • Brak zsynchronizowanej współpracy w doborze działań naprawczych pomiędzy instytucjami • Brak działań wolontarystycznych na terenie Gminy • Brak udziału gminy w kampaniach przeciw przemocy w rodzinie • Słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów i projektów aktywizacyjnych dla społeczeństwa gminy • Możliwość pozyskiwania środków finansowych z unijnych funduszy strukturalnych • Rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin • Zainteresowanie zjawiskiem przemocy w rodzinie lokalnej telewizji, prasy, radia 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin • Negatywne wzorce zachowań społecznych • Stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej • Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy • Częste zmiany uregulowań prawnych dotyczących pomocy rodzinie • Agresywne nagłaśnianie niektórych problemów społecznych

	<ul style="list-style-type: none"> • Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy • Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, nadużywanie zawieszania kar • Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora • Rozległość terytorialna gminy (bariery komunikacyjne) • Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • Alkoholizm w rodzinach • Pojawiające się zjawisko upadku wartości rodzinnych
--	--

4. Cel główny

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania.

5. Cel szczegółowy i zadania programu

Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 3) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) podjęcie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie

Cele programu będą realizowane poprzez:

Zadania programu:

- 1) Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 2) Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- 4) Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie;
- 5) Systematyczne badanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- 6) Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

6. Działania

I. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie:

1. Rozszerzenie działalności Punktu Pomocy Rodzinie;
2. Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Ławie
3. Utworzenie Zespołu interdyscyplinarnego;
4. Inicjowanie działań w kierunku stworzenia grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- Rodzaj i liczba udzielonych porad w PPR
- Liczba współpracujących specjalistów;
- Liczba osób skierowanych do OIK w Ławie
- Liczba przedstawicieli instytucji i służb wchodzących w skład zespołu
- Liczba spotkań zespołu
- Liczba zainicjowanych działań w kierunku stworzenia grupy wsparcia

II. Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Wypracowanie metod skutecznej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, szkoły, policja, sąd, prokuratura, opieka zdrowotna, kuratorzy sądowi.

Wskaźniki:

- Rodzaje i liczba wypracowanych metod

III. Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie:

1. Organizacja szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
2. Organizacja spotkań i pogadarek (wymiana doświadczeń pomiędzy osobami działającymi w obszarze przemocy w rodzinie);

Wskaźniki:

- Liczba przeszkolonych osób z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Liczba zorganizowanych szkoleń
- Liczba zorganizowanych spotkań i pogadarek
- Liczba osób uczestniczących w spotkaniach i pogadankach

IV. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie:

1. Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie;
2. Uświadamianie skutków i konsekwencji związanych z faktem stosowania przemocy w rodzinie;

Wskaźniki:

- Liczba sprawców skierowanych do udziału w programach korekcyjnych

V. Systematyczne badanie zjawiska przemocy w rodzinie:

1. Przygotowanie i rozprawdzenie ankiet wśród mieszkańców oraz ich analiza;
2. Uzyskanie danych od instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. z OPS, GKRPA, policji, sądu, szkół) oraz ich analiza;
3. Przygotowanie i upowszechnienie Raportu dotyczącego zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lubawa.

Wskaźniki:

- Liczba przygotowanych i rozprawdzonych ankiet
- Rodzaj i liczba uzyskanych danych
- Liczba sporządzonych raportów

VI. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie:

1. Rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
2. Przygotowanie i rozprawdzenie materiałów informacyjno-edukacyjnych;
3. Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
4. Publikowanie i rozpowszechnianie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- Liczba rozpowszechnionych informacji
- Liczba przygotowanych i rozprawdzonych materiałów
- Uczestnictwo w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach
- Liczba opublikowanych i rozpowszechnionych informacji o lokalnym systemie

7. Dane dotyczące programu

- **Koordinator programu** – Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa
- **Miejsce realizacji** - Gmina Lubawa

➤ **Czas realizacji – 2011 - 2016**

➤ **Adresaci programu**

- Ofiary przemocy w rodzinie;
- Sprawcy przemocy w rodzinie;
- Rodziny dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie
- Przedstawiciele instytucji i służb pracujący w obszarze przemocy w rodzinie, m.in. pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele i pedagodzy szkolni, pracownicy służby zdrowia, członkowie GKRPA, wychowawcy świetlic i grup zabawowych, kuratorzy sądowi.

➤ **Partnerzy**

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komisariat Policji w Lubawie
- Sąd Rejonowy w Iławie
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Iławie (kuratorzy zawodowi i społeczni)
- Prokuratura Rejonowa w Iławie
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Iławie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie
- Zespoły Szkół i Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Lubawa
- Świetlice Socjoterapeutyczne
- Świetlice Środowiskowe
- Centrum Aktywności Lokalnej w Łązynie
- Klub Integracji Społecznej w Mortęgach
- Służba zdrowia
- Rady sołeckie
- Parafie
- Organizacje pozarządowe
- Lokalne media

➤ **Źródła finansowania**

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2011-2016 są środki własne Gminy, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Mogą to być również środki finansowe pozyskane z zewnątrz, np. w ramach projektów.

➤ **Harmonogram realizacji** (stanowi załącznik nr 1 do niniejszego programu)

8. Zakładane efekty i rezultaty realizacji programu

1. Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, w tym liczby rodzin, w których podejmowano interwencje wielokrotnie;
2. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy;
3. Zwiększenie współpracy służb i osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

4. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy.

9. Monitoring i ewaluacja

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań programu będzie prowadzony systematyczny monitoring realizowanych działań.

Monitoring realizacji programu umożliwi:

- Systematyczną obserwację działań programu
- Weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami
- Ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań

Program będzie podlegał ewaluacji rocznej oraz końcowej. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność prowadzonych działań w oparciu o założone wskaźniki.

Wskaźniki ewaluacji:

- Liczba współpracujących instytucji, służb i organizacji
- Liczba i rodzaje udzielonych porad w PPR
- Liczba osób korzystających z pomocy OIK w ławie
- Liczba zorganizowanych szkoleń i przeszkolonych osób
- Liczba przeprowadzonych interwencji policji w zakresie przemocy w rodzinie
- Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”
- Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Liczba spraw rozpatrywanych przez zespół interdyscyplinarny

10. Podsumowanie

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym, głęboko zakorzenionym w strukturze społecznej, występuje zarówno w rodzinach tzw. dysfunkcyjnych, gdzie przemocy towarzyszą inne problemy np. uzależnienie, bezrobocie, jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów.

Żaden pojedynczy profesjonalista, instytucja, organizacja czy służba nie jest w stanie znaleźć kompleksowego rozwiązania problemu. Natomiast wspólne działanie umożliwia spojrzenie na problem przemocy w rodzinie z różnych perspektyw i wypracowanie sposobu skoordynowanej interwencji.

Równie ważnym aspektem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest uświadomienie społeczności lokalnej i rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, że ich postawa i działania mają wpływ na proces przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania programu	Działania	Realizatorzy	Okres realizacji
1.	Udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	Rozszerzenie działalności Punktu Pomocy Rodzinie.	OPS Gminy Lubawa, OIK w Iławie, GKRPA, CAL w Łążyńcu, Świetlice Socjoterapeutyczne, Świetlice Środowiskowe, KIS w Mortągach, organizacje pozarządowe	2011-2016
		Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Iławie		
		Utworzenie Zespołu interdyscyplinarnego		
		Inicjowanie działań w kierunku stworzenia grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie		
2.	Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania	Wypracowanie metod skutecznie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj. m.in. OPS Gminy Lubawa, szkoły, policja, sąd, prokuratura, opieka zdrowotna kuratorzy sądowi	Wszyscy partnerzy projektu	2011-2016
3.	Podnoszenie Kompetencji osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie	Organizacja szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	OPS Gminy Lubawa	2011-2016
		Organizacja spotkań i pogadanek (wymiana doświadczeń pomiędzy osobami działającymi w obszarze przemocy w rodzinie)		
4.	Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie	Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie	OPS Gminy Lubawa, GKRPA, PCPR w Iławie	2011-2016
		Uświadamianie skutków i konsekwencji związanych z faktem stosowania przemocy w rodzinie		
5.	Systematyczne badanie zjawiska przemocy w rodzinie	Przygotowanie i rozprowadzenie ankiet wśród mieszkańców oraz ich analiza	OPS Gminy Lubawa, OIK w Iławie, GKRPA, Komisariat Policji w Lubawie, Sąd rejonowy w Iławie, Zespoły Szkół i Szkół Podstawowych	2011-2016
		Uzyskanie danych od instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. ZOPS, GKRPA, policja, sąd, szkół) oraz ich analiza		
		Przygotowanie i upowszechnienie Raportu dotyczącego zjawiska przemocy w Rodzinie		
6.	Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie	Rozpowszechnienie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie	OPS Gminy Lubawa	2011-2016
		Przygotowanie i rozprowadzenie materiałów informacyjno – edukacyjnych		
		Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie		
		Publikowanie i rozpowszechnianie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawiska przemocy w rodzinie		